

Asia: VN/727/2021

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning och till lagar som har samband med den

Lausunnonantajan lausunto

Kommentarer om utkastet till proposition

Lagförslaget om Servicecenter för kontinuerligt lärande och sysselsättning är i enlighet med regeringsprogrammet och reformen av det kontinuerliga lärandet. Enligt förslaget sammanförs tjänster kring det kontinuerliga lärandet med sysselsättningstjänster så att man på bästa sätt kan främja den arbetsföra befolkningens kompetens med arbetsmarknadens behov. Bildningsalliansen anser att lagförslaget understöder detta strävande och kan stödja förverkligandet av reformen genom att svara på behovet för lågtröskelutbildningar, studiemotiverande kurser och kompetensbehov som finns speciellt hos underrepresenterade grupper men även andra grupper i behov av kompetenshöjning.

Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning skulle vara placerat på Utbildningsstyrelsen som en särskild enhet. Dess uppgift skulle vara att utveckla och samordna information, ge vägledningstjänster, prognostisera, bevilja statsunderstöd, anskaffa utbildningstjänster och stödja det regionala och övriga samarbetsnätverk. Bildningsalliansen vill lyfta fram att det är centralt att man inom den nya enheten har en bra överblick över vad som sker på regional nivå och kännedom om de svenskspråkiga behoven. Dessutom behöver det finnas ett tätt och fungerande samarbete mellan de olika förvaltningsområden för att reformen ska kunna förverkligas.

Bildningsalliansen vill lyfta fram att det är önskvärt att det finns tjänstemän på enheten som ska ansvara och ha förståelse för de svenskspråkiga utbildningsbehoven och de arbetskraftsbehov som finns inom den svensk- och tvåspråkiga arbetsmarknaden. Bildningsalliansen anser att de regionala nätverken och tvärsektoriella samarbeten mellan olika aktörer är bra och behövs för att kunna förverkliga utbildningsbehov som finns på den regionala arbetsmarknaden. Nätverken på regional nivå har även en bra uppfattning om aktörer som ska involveras i arbetet. Bildningsalliansen vill understryka att det är viktigt att man både inom kommunförsöken och de olika piloter som nu görs regionalt inom kontinuerligt lärande tar hänsyn till svenskspråkiga behov i de tvåspråkiga kommunerna.

Kommunförsökens erfarenheter ska tas i användning och i beaktande då man utvecklar och förnyar strukturerna kring sysselsättningsåtgärder. Därmed är det också viktigt att de svenskspråkiga utbildningsbehoven beaktas och att svenskspråkiga läroinrättningar involveras i kommunens utvecklingsarbete. Bildningsalliansen ser att det kan finnas en risk att man glömmer bort läroinrättningar inom fritt bildningsarbete, speciellt de privata, såsom folkhögskolor, för att de inte är kommunala utbildningsaktörer. Fritt bildningsarbete har en viktig utbildningsuppgift inom det kontinuerliga lärandet genom att nå grupper såsom nyanlända och migranter samt vuxna med bristfälliga grundläggande färdigheter och/eller en låg utbildningsbakgrund och var man i första hand behöver ordna lågtröskelutbildning för gruppen.

Servicecentret ska enligt lagförslaget kunna bevilja statsunderstöd. Centret kan även upphandla utbildning. För den fria bildningen är upphandlad utbildning problematisk då många av våra läroinrättningar är kommunala (och därför inte kan vara med i upphandling) eller är små enheter med liten fast personal. Upphandlingsprocessen kan anses bli för omfattande för små enheter. Bildningsalliansen anser att statsunderstöd är ett bättre förfarande för den fria bildningen. I fråga om utbildningsuppdrag som är mera bestående borde de ekonomiska resurserna komma via tillräcklig statsandelsfinansiering. Statsunderstöd som finansieringsform saknar långsiktighet som är väsentligt då det gäller mera bestående bildningsuppdrag.

Bildningsalliansen vill poängtera att det är viktigt att man inom reformen och inom det nya Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning beaktar den svenskspråkiga realiteten. Det svenska perspektivet behöver vara synligt både i de pågående kommunförsöken och inom de ansvarsområden som sköts av servicecentret. Det ska finnas tjänstemän på servicecentret som har förståelse och kännedom om de svenskspråkiga utbildningsbehoven och arbetsmarknadens behov. Servicecentret behöver tjänstemän som kan ha ett helhetsansvar för de svenskspråkiga behoven.

Förståelse, insyn och ansvar för det svenska inom servicecentret är även väsentligt för utbildning som riktas till målgruppen nyanlända och migranter.

Finland har inte, i jämförelse med många andra OECD – länder, en struktur som ansvarar för att de vuxna som har bristfälliga grundläggande färdigheter skulle få det stöd de behöver för att kunna höja sin kompetens. För den här målgruppen blir skräddarsydda lågtröskelutbildningar speciellt viktigt. Bildningsalliansen anser att lågtröskelutbildningar med studiemotiverande element och där man främjar de grundläggande färdigheterna är ett utbildningsuppdrag som den fria bildningen kan svara på. I samarbete med t.ex. regionala yrkesutbildningar kan man skapa skräddarsydda utbildningar som främjar målgruppens sysselsättningsmöjligheter. Det är viktigt att dessa utbildningar också finns tillgängligt på svenska i olika regioner t.ex. för vuxna som inte har tillräckliga språkkunskaper i finska.

Inom reformen för det kontinuerliga lärandet ska det skapas digitala plattformar som kan erbjuda tillgängliga tjänster ifråga om information, rådgivning och vägledning. Bildningsalliansen anser det önskvärt att man vid möjlighet använder redan användbara plattformar eller integrerar tjänsten i redan existerande system för att förhindra överlappningar eller för många liknande tjänster. I utarbetande av en digital plattform är det skäl att involvera olika parter för att få en helhetsbild av behoven och den svenska versionen ska utarbetas jämsides med den finskspråkiga.

Kommentarer om de uppgifter som föreslagits för servicecentret

Servicecentret har till uppgift att inom sitt verksamhetsområde utveckla och samordna informations-, rådgivnings- och vägledningstjänster, prognostisera kompetens- och arbetskraftsbehov, bevilja statsunderstöd för samt anskaffa utbildnings- och andra kompetenstjänster, stödja regionala och andra samarbetsnätverk samt främja deras verkningsfullhet. Servicecentret kan även ha andra uppgifter som det föreskrivs särskilt om.

I motiveringen till lagförslaget lyfter man fram att informations-, rådgivnings-, och vägledningsaktörer är den primära målgruppen för servicecentret. De skulle få till sin användning den data som servicecentret har producerat. Själva tjänsterna till individer och arbetsgivare skulle ske genom nätverk, tvärsektorielt och via olika kanaler så att den finns nära individen och är tillgängligt för alla. Bildningsalliansen vill här lyfta fram betydelsen av att den här informationen också ska finnas tillgängligt på svenska och återspegla de behov som finns hos svenskspråkiga vuxna och på den svensk- och tvåspråkiga arbetsmarknaden. Det ska finnas regionala nätverk och vägledningstjänster på svenska där svenskspråkiga läroinrättningar och andra aktörer (t.ex. arbetsgivare och uppsökande verksamhet) involveras i arbetet.

Utvecklingsarbetet inom servicecentret ska göras i tätt samarbete med läroinrättningar och de regionala nätverken samt involvera dem i arbetet.

Kommentarer om den förvaltningsmodell som föreslås för servicecentret

I anslutning till servicecentret ska det finnas ett råd för kontinuerligt lärande och sysselsättning, som statsrådet utnämner för högst fem år. Ordförande respektive vice ordförande för rådet är en företrädare för undervisnings- och kulturministeriet och en företrädare för arbets- och näringsministeriet. Bland rådets medlemmar ska ingå en företrädare för social- och hälsovårdsministeriet och en för finansministeriet. De övriga medlemmarna i rådet ska företräda arbetslivet. Bildningsalliansen anser att det i rådet också borde finnas medlemmar som företräder de olika utbildningsnivåerna och läroinrättningsformerna.

Kommentarer om de finansieringsformer för utbildnings- och kompetenstjänster som föreslås för servicecentret

Servicecentret kan enligt förslaget bevilja statsunderstöd. Centret kan även upphandla utbildning. För den fria bildningen är upphandlad utbildning problematiskt då många av läroinrättningarna är kommunala (och därför inte kan vara med i upphandling) eller små enheter med liten fast personal. Upphandlingsprocessen kan anses bli för omfattande för små enheter. Bildningsalliansen anser att statsunderstöd är ett bättre förfarande för den fria bildningen.

Bildningsalliansen anser att man också måste kunna tillgodose allmänna bildningsbehov via mera långsiktiga utbildningar. Ifråga om utbildningsuppdrag som är mera bestående borde de ekonomiska resurserna kunna tillgodoses med finansiering som är mera bestående än den som sker genom upphandling eller statsunderstöd.

Bildningsalliansen anser att Servicecentret för det kontinuerliga lärandet och sysselsättningen inte ska kunna ta beslut gällande statsandelsfinansiering för vissa ändamål eller för vissa befolkningsgrupper.

Bildningsalliansen understöder förslaget att arbetssökande kan ansöka till utbildning som servicecentret finansierar som frivilliga studier och bibehålla sitt sysselsättningsstöd.

Bildningsalliansen anser att det här också kunde gälla språkstudier för migranter om studierna stöder individens möjligheter till sysselsättning i regionen. Det kontinuerliga lärandet ska även kunna stödja dem som är utanför eller riskerar att bli utanför arbetslivet.

Övriga kommentarer om propositionsutkastet

-

Nordin Henrika
Bildningsalliansen rf